

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 84

שמיני תשס"ט

תלכו איתי אחרי הסוף לרעה. וזה מה שאמר המדרש יש בידכם בתחילה "וישחטו שעיר עזים" ואם תאמרו שעשיתם את זה מפני שהולכים אחרי הסוף, ועתיד לצאת מיוסף ירבעם, לכן אמר הלא גם אתם יש בידכם בסוף, "עשו להם עגל מסכה". אלא על כרחכם שלרעה לא הולכים אחרי הסוף אם כן למה שנאתם את יוסף ורציתם להמיתו?

"ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה" (ט ז)

ופירש רש"י לפי שהיה אהרן בוש מלגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת.

ובספר "המאור הקטן" בשם ר' אהרן דרשן מלובלין זצ"ל (הובאו הדברים בספר "ילקוט האורים") כתב לפרש עפ"י מה שכתוב בשו"ע או"ח ששליח ציבור קבוע צריך ללכת להתפלל לפני התיבה ולא יסרב כלל. אמנם מי שאינו קבוע יסרב פעם אחת ופעם שניה ואח"כ ילך. והנה אהרן לא ידע שיהיה כהן קבוע. ולכן היה אהרן בוש מלגשת ורצה לסרב, אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת להיות כהן קבוע, ואינך צריך לסרב.

"וידום אהרן" (י ג)

כתב החתם סופר בספרו "תורת משה", לבאר את ענין השתיקה של אהרן עפ"י מה שכתב הרמב"ן שהיה בוכה מקודם ועכשיו "וידום" וכתב החתם וספר, שמה שאהרן בכה, לא היה ח"ו בתור טענה על דין שמים אלא על עוונותיו שגרמו את מיתת בניו. וכשאמר לו משה שהוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש, כלומר שהבית צריך להתקדש ע"י מיתת צדיקים, אז הפסיק אהרן לבכות. מפני שאמר לו משה "אם אתה תבכה ותראה שהם מתו בגלל עוונותיך, יוצא שהבית עדיין לא התקדש, ועל כן יצטרך הבית להתקדש או בי או בך. מיד "וידום אהרן".

"יין ושכר אל תשת" (י ט)

כתוב במדרש (ויקרא רבה פרשה יב סימן ג) הה"ד (תהילים י"ט ט') פקודי ה' ישרים משמחי לב.

כתב ב"אוצר אפרים": ואפשר לפרש בהקדם ע"פ מעשה שהיה אצל הרה"ג הק' מוהר"י מגאלאנטע ז"ל, שאחד מהבע"ב מבית מדרשו היה רגיל לשתות יי"ש לפני התפילה. נגש אליו הגה"צ הנ"ל ושאל לו מה זה ועל מה זה, ענה לו מפני שהוא רוצה להתפלל בשמחה, וכתוב (תהילים ק"ד ט"ו) ויין ישמח לבב אנוש, וגם הלא ידוע מאש

"קח לך עגל וגו'" ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש וגו'" (ט ב)

הרמב"ן מביא מתורת כהנים: וכי מה ראו ישראל להביא יותר מאהרן, אלא, אמר להם הקב"ה לישראל יש בידכם בתחלה ויש בידכם בסוף. יש בידכם בתחלה שכתוב "וישחטו שעיר עזים" ויש בידכם בסוף "עשו להם עגל מסכה", יבוא שעיר ויכפר על מעשה שעיר, יבוא עגל ויכפר על מעשה עגל.

והקשה רבי אליהו מזרחי, איך יכפר העגל על מעשה העגל, והלא כלל נקוט בידנו אין קטגור נעשה סגור ומטעם זה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לקודש הקדשים?

ותירץ המהרי"ט אלגזי, בספרו "קהלת יעקב" אות א' סימן יט בשם זקנו הרב "שמע שלמה" שמה שאמרו חז"ל אין קטגור נעשה סגור זה דוקא כשהקטגור קיים ולא מבטלים אותו אבל כאשר שוחטים את השעיר הרי מתבטל כח המקטרג ולכן אין בעיה להביא את השעיר כנגד הקטרוג של העגל.

וב"ילקוט הגרשוני" כתב לפרש בשם ה"חתן סופר" שמה שנשאר מעוון העגל הוא רק בגלל אלו שלא מיחו, כי החוטאים בעצמם הלא נידונו למיתה בשלושה סוגי מיתות כמו שאמרה הגמרא במסכת יומא. ולא נשאר חרון אף ה' כי אם על אותם אלו שראו ושתקו. והנה על דבר זה שלא מיחו יש קצת מקום להתנצל ולהסביר שמה שלא עשה מחאה זה מפני שאוהב את חברו וגם אין לו את האומץ והעוז למחות בעוברי עבירה. אבל התנצלות זו נסתרת ממכירת יוסף. ששם היתה התנהגות קשה ושם התנהגו באומץ ובעוז למכור את אחיהם ולא ראו בצרת נפשו בהתחננו אליהם. ועל ידי זה גדל עוון העגל כי לכבוד עצמם עשו מחאה, ולכבוד שמים לא מחו. וזו כוונת חז"ל יש בידכם בתחלה וישחטו שעיר עזים, ועל כן יש בידכם בסוף עשו להם עגל מסכה.

וה"ילקוט הגרשוני" מסביר הסבר שלישי.

עפ"י מה שכתב ר' שלמה קלוגר בפרשת וישב. בפסוק והנה אנחנו מאלמים אלומים, ובמדרש כתוב שאמר להם יוסף, עתידין אתם לעשות עגלים אלמים לפני עגלים של ירבעם. ופירש ה"אמרי שפר", ר' שלמה קלוגר, שהשבטים שגאו את יוסף ורצו להמיתו מפני שעתיד לצאת ממנו ירבעם בן נבט. ועל זה ענה להם יוסף אם הולכים אחרי מה שיהיה בסוף, הרי גם לכם אין זכות שהרי עתידים אתם לעשות את העגל עוד לפני שירבעם יעשה עגלים, אלא על כרחכם הולכים אחרי הסוף לטובה ולא לרעה. אם כן גם אתם לא

המערכה שמצוה להביא מן ההדיוט (כדאיתא ביומא כ"א):
עכ"פ אני שותה יי"ש כדי שאתפלל בשמחה, אע"פ שנראה
כמעשה הדיוט. ע"ז ענה ואמר לו הגה"צ זי"ע, שההדיוט
הזה הוא קופץ בראש, היינו שהי"ש משפיע על הראש.
ועוד הלא יש לך עצה טובה מזה, שלפני התפילה תלמד
כמה דפים גמרא ותוס', וזה ירבה לך שמחה, ע"כ.

ובזה אפשר לפרש כאן המדרש "יין ושכר אל תשת", ואם
תאמר שצריך אתה לשתות כדי שיהיה לך שמחה בעבודה,
הלא פקודי ה' ישרים משמחי לב כנ"ל. (מובא בשו"ת
"מנחת אהרן", ח"ג בהקדמה להג"ר אהרן רוזנפלד ז"ל
מיפו)

"וישמע משה ויטב בעיניו" (י כ)

וברש"י הודה ולא בוש לומר לא שמעתי, אלא שמעתי
ושכחתי.

באבות פרק ה' משנה ז' כתוב שבעה דברים בחכם ואחד
מהם על מה שלא שמע אומר לא שמעתי. ונראה שיותר קל
לאדם לומר שמעתי ושכחתי מאשר לא שמעתי. שהרי
המשנה אומרת שהחכם מסוגל לומר לא שמעתי.

ומתוך ה"פרדס יוסף" שלאחר נתינת התורה שכל אחד
מחוייב ללמוד הרי הבושה גדולה יותר כאשר אדם אומר
לא למדתי מאשר שאומר שכחתי. אבל אצל משה רבינו
שהיה הראשון שקבל את התורה ומה שלא שמע אין זו
תורה כלל. אצלו אין בושה לומר לא שמעתי, אלא שמעתי
ושכחתי. ולכן הרבותא גדולה יותר כפי שאמר רש"י.

**"כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים
לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ
הם" (יא מב)**

כתב הגאון מבגדד רבי יוסף חיים זצ"ל בספרו "עוד יוסף
חי": "נ"ל בס"ד, דידוע מ"ש המקובלים ז"ל כל אדם שהוא
להוט אחר אכילה מרובה. ולא תשבע בטנו ורודף לאכול מן
הבא בידו, אע"פ שהוא מאכל אסור וטמא, הרי זה מסטרא
דעשו שאמר הלעטני נא מן האדום האדום הזה, שהלך
אחר מלוי כריסו, ובקש למלאות בטנו, וכ"כ חביב בעינינו
מלוי כריסו, עד שמכר הבכורה היקרה בנוזיד עדשים, ובקש
שילעיטהו כהלעטת הגמל, ועל זה אמר "כל הולך על גחון".

ואומרו "כל הולך על ארבע" יתבאר ע"פ מ"ש באו"ף
דהגאון רבינו אליהו מוילנא ז"ל בקש את אנשי העיר
וילנא לבל יקראוהו לאסיפה כי אם רק בעשות תקנה

חדשה. והנה פעם אחת החליטו דבר מנהיגי עיר וילנא ליסד
תקנה, כי עניי חוץ בל יבואו העירה להיות למשא על הקהל,
ויתאספו יחד וישלחו דבר אל הגאון רבינו אליהו ז"ל,
לאמר יואיל נא רבינו לבוא אל האסיפה המיועדת לנו, כי
רצוננו לתקן תקנה חדשה, ויבא. ויהי כשמעו את דבר
התקנה רגז עליהם, ויאמר הלא מכבר אמרתי אליכם אל
תקראו אותי כי אם בעשות תקנה חדשה. וענו אותו מנהיגי
העיר: רבינו, והלא זאת תקנה חדשה היא, ואמר להם
הגאון זאת תקנה ישנה מכבר מארבע ארצות, ויאמרו לו
תקנה זו לא כתובה אצלינו בפנקס בתקנה של ארבע
ארצות, ויאמר להם הגאון ארבע ארצות שאמרתי לכם, הם
סדום ועמורה אדמה וצבויים, ע"כ.

וכונת הגאון לומר דאלו הערים נהפכו בעבור תקנה שעשו
אצלם שלא תכנס רגל אורחים עוברי דרכים אצלם, ולכך
נהפכו דכתיב "כמהפכת סדום ועמורה אדמה וצבויים אשר
הפך ה' באפו ובחמתו", וכמ"ש רז"ל בגמרא דסנהדרין דף
ק"ט, על פסוק באיוב "פרץ נחל מעם גר הנשכחים מני
רגלי", שזה נאמר על סדום שאמרו למה לנו עוברי דרכים
שהן באים עלינו אלא לחסרינו מממונינו, בואו נשכח רגל
מארצינו. ובוה פרשתי בס"ד רמז הכתוב במשלי, "תחת
שלש רגזה ארץ ותחת ארבע לא תוכל שאת", והיינו כי דור
המבול שנחרבה הארץ בעונם היה בעבור ג' עבירות חמורו
שהיו בידם, דכתיב "מלאה הארץ חמס מפניהם" ואיתא
במדרש רבא א"ר לוי חמס זה ע"ז, חמס זה ג"ע, חמס זה
שפיכות דמים, ויליף להו מקראי עיי"ש. וז"ש "תחת שלש"
- זה דור המבול שהיה בידם שלש עבירות חמורות, "רגזה
ארץ" - שנשחתה הארץ בעבורם, "ותחת ארבע" - אלו
ארבע ערים שהם סדום ועמורה אדמה וצבויים שחטאו
בהשבתת עוברי דרכים, "לא תוכל שאת אותם" - אלא
נהפכה עליהם וכילתה אותם, ובא הכתוב לעורר לבבות בני
אדם שיזהרו וישמרו מללכת בדרכם שלא יקרה להם
כאשר קרה את אלו בעבור זאת.

ובזה מובן בס"ד כאן רמז הכתוב "כל הולך על גחון"
למלאות בטנו מזיני בישי, שהוא מסטרא של אותו שאמר
הלעיטני נא, "וכל הולך על ארבע" שמתנהג מנהג ארבע
ערים שהם סדום ועמורה אדמה וצבויים, דחטאם הוא עד
כל מרבה רגלים, מלת "עד" הוא - ר"ל סילוק והסרה כמו
עד היום, האמור בהספד יאשיהו הע"ה, וכן הוא נמי בלשון
הגמרא, כלומר סיקל ודחה והעביר כל אדם המרבה רגלים
שלו שם, וכמ"ש על סדום הנשכחים מני רגל, ועוד נמי מי
שהוא מנאף, וזהו לכל השרץ השרץ על הארץ, כל אלו שקץ
הם לכם, והתרחקו מהם ותתקדשו בקדושתו יתברך.

להערות, הארות ולתרומות וכל ענייני הגליון נא לפנות: 050-4147001

ניתן להוריד את העלון בכתובת האתר: www.Leorhaner.co.il